

Fagdidaktikk på Nordic Geographers Meeting i Bergen

PER JARLE SÆTRE

Den 15–17 juni i år var ca 250 geografer hovedsakelig fra Norden, men også fra andre land samlet i Bergen til den andre Nordic Geographers Meeting. Den første NGM var i Lund i 2005. Norges nest største by (*stad*) viste seg fra sin beste side, med fint vær (*väder*) og by i feststemning på grunn av feiring av 100 års jubileum for byens store komponists Griegs dødsdag.

Tretten ulike forskningsfelt innenfor geografifaget (*geografiämnet*) hadde sine sessioner på konferansen, »Geography education» var en av disse. Utdanningsseksjonen (*utbildningssektionen*) er ikke helt innarbeidet på NGM ennå, så etter to avbud var vi fire norske geografididaktikere som hadde foredrag. Det var likevel en god seksjon og en gjennomgang kan derfor ha interesse for svenske geografilærere.

Per Jarle Sætre, Høgskulen i Sogn og Fjordane, arbeider på en avhandling om geografibøker i ungdomskolen (høgstadiet) i de nordiske landa: Norge, Sverige, Danmark og Finland. For Sverige er bokseriene SOS Geografi og SOL-3000 valgt ut. Han presenterte noen av de foreløpige (*tillgängliga*) resultatene av en innholdsanalyse av alle bokseriene, og fokusert mest på kjønnsdimensjonen i bøkene.

I alle seriene var det flere menn enn kvinner på bildene, det varierer mellom seriene, men til sammen over dobbelt så mange menn som kvinner. I forhold til bilder knyttet til lønnsarbeid var det over

tre ganger så mange menn som kvinner. Bildene med kvinner var ofte knyttet til arbeid med samleband (*löpande band*) og få til yrker som krever høyere utdanning, hvor menn også var i klart flertall. Tertiære næringer med mange kvinnearbeidsplasser som helse/omsorg var nesten ikke omtalt i bøkene, men på bilder av husarbeid var det nesten bare kvinner. Kandidaten presentert noen hypoteser som han ville arbeide mer med: skyldes dette en faglig vektlegging (*beror det på en ämnesmässig betydelse*) eller var årsaken prosessen med fremstilling av lærebøkene, eller eventuelle andre forhold?

Olav Fjær, Norges Teknisk Naturvitenskap Universitet/Malvik videregående skole, presentert en undersøkelse om kunnskap i geografi i overgangen mellom ungdomsskole og videregående skole (*mellan högstadium och gymnasium*). Undersøkelsen var utført på elever ved Malvik videregående skole. Konklusjonen var at de fleste elevene hadde fått lite geografiundervisning i det felles (*gemensamma*) samfunnsfaget i grunnskolen. Elevene hadde dårlig kunnskap om steder, og flertallet hadde liten forståelse av flere sentrale geografiske begreper. Elevene hadde god kunnskap om platedrift, men lite kunnskap om leirelandskapet (*lermarker/lerlandskap*). Malvik ligger i leirelandskapet. Elevene hadde likevel en positiv holdning til geografifaget.

Odd Inge Steen, Universitetet i Bergen,

har i flere år arbeidet med feltarbeid i utviklingsland, og presentert en studie knyttet til studenter før og etter et feltarbeid i Tanzania. Studien viste at studentene fant slikt feltarbeid nyttig og motiverende i forhold til et internasjonalt engasjement i fremtiden. De var litt overrasket over landet på mange måter var mer »moderne» enn de trodde. Selv om (*även om*) studentene hadde omfattende forarbeide (*förkunskaper*) om landet mente de at mer forarbeid ville øke utbytte av feltarbeidet.

Ronald Nolet, Høgskolen i Østfold fortalte om prosjekt »Living and Learning in Border Regions» som er et europeisk Comenius/Sokrates prosjekt. Målet med dette prosjektet er å skolere (*utbilda*) lærere i noen utvalgte grenseområder i Europa om grenseregionen på andre siden av grensen. I den sammenheng har Nolet utviklet læringsmateriale etter »thinking skills metodikken» som er en metodikk han har arbeidet med i mange år. Metoden er godt egnet for refleksjon og grunnlag for egne meninger, og ble meget godt mottatt ved skolene. For gjennomgang av »thinking skills» og eksempler, se siden www.ttnor.no

Neste NGM er trolig i Finland, forhåpentligvis også med skolegeografer fra Sverige.

Jeg har også litt å fortelle fra norsk skolegeografi: Det har i 2006 vært en skolereform i Norge, og nå (*nu*) er geografi obligatorisk i Norge for alle linjer i videregående skole (*gymnasiet*) som fører til studiekompetanse (noen linjer hadde tidligere ikke obligatorisk geografi). Faget (*ämnet*) er to timer i veka første år i videregående. Tre timers kurs i naturgeografi/geologi er valgekurs andre året, og fem timer samfunnsgeografi er valgekurs tredje året. I grunnskolen er geografi som før sammen med historie og samfunnslære i samfunnsfaget.

Det skjer en positiv utvikling i forhold utviklingen av geografididaktikk. Den første læreboka i geografididaktikk »Geografididaktikk for klasserommet» kom ut i 2005. Om alt går ok avlegges den første doktorgrad i geografididaktikk i løpet av skoleåret. Det er Svein Andersland som har skrevet om anvending av GIS i ungdomsskolen. Ved Norges Teknisk Naturvitenskapelig Universitet i Trondheim er det egen master/lektorutdanning med spesialisering i geografididaktikk.

Vi er ikke så dyktige som dere i Sverige som har egen geografilærerforening og medlemstidsskrift. Kanskje neste steg i norsk skolegeografi?

Per Jarle Sætre är vid Högskulen i Sogn og Fjordane och arbetar på en avhandling om geografiböcker. Han var en av ledarna och organisatörerna av sessionen »Geography education» vid NGM 2007.

E-post: per.setre@hisf.no